

Burçak Bingöl

Portfolyo bölümünde bu ay, Zilberman Gallery'nin program yöneticisi Naz Cuguoğlu, seramik malzemenin sınırlarını taklit etme, kopyasını alma gibi düşünceleri takip ederek arastırarak ve çalışmalarıyla malzemenin gizli potansiyelini ortaya çıkaran Burçak Bingöl'ün işlerine kulak veriyor.

1- "Bikonus", seramik, 2013, 2- "Üçgen Üçgenlere Dönüştürme", seramikten üretilmiş desenli desenli seramik, 2011
3- "Üçgen Üçgenlere Dönüştürme", seramikten üretilmiş desenli desenli seramik, 2011
4- "Tuzaklaşık Alan Çarpışma Seramik", seramikten üretilmiş desenli desenli seramik, 2011
5- "Kuşlar", seramik, 2014, 6- "Yüksek", seramikten üretilmiş desenli desenli seramik, 2017
7- "Yüksek", seramik, 2017

IAN PIVASA

Burçak Bingöl'ün işlerinde çok sevdiğimiz ama nefretini çok da bilmediğimiz, tanıdık olduğu kadar yabancı bir kentin sokaklarında yürümeyi öğrendiğimiz var. Kendimizi ait hissetmek istediğimiz bu kent, toprağın altında ve üstünde barındırdığı tarihini ve geçmişi bir kasaca parçalar, kolları çömer, fakat yarıdan beri gün yürüyüp gittiğimiz çarşının üzerinden yazmaları bile okuyamayan bir saklınanlar belki de terimdir. Burçak Bingöl'ün tarihçi ve yazar Ekrem İnan'dan ödünç aldığı tanınmış, Doğu'nun Mitos'u ile Batı'nın Utopya'sı arasındaki hafif ritüelde dalgalandığı bu kent, hem bizim tek gücümüz hem de zaman zaman önümüzdeki tek engel, en büyük düşmanımız. Bingöl'ün işleri ise bu iki ucun tam ortasında, hem büyük yakınlık yazması bu kent hem de en az onun kadar kargın saklınanların kalınlarından tekrar inşa etmeye çalışıyor.

Bingöl'ün uzun yıllar Ankara'da ve bir süre New York'ta yaşadığıktan sonra İstanbul'a taşınması, 2008 senesinde Ankara'da açtığı "3+1" sergisinde, 2009 senesinde New York'ta açtığı "Feeling The Blanks" sergisinde ve 2011 senesinde Zilberman Gallery'de (o dönemki isimle CDA Projects) açtığı, İstanbul'da tanınmış sonraki ilk kişisel sergisi olan "Nadireler Kabinası"nda kimi zaman rahatlıkla edilebilecek tanıdık kimi zaman olabilecek yabancı bir kente kurulan ilişkiyi ve ilişkilenebilmesini izletiyor. "Nadireler Kabinası"nda yer alan "Üçgen Üçgenlere Dönüştürme" (2011) isimli fotoğraflarında Bingöl'ün Viktoryen desenler taşıyan bir arka planın önünde, elinde minik tıpu ve saklınanlara bakışlarıyla yeniden ürettiği objeleri tanımlıyor. Nitekim bu işi izleyenler sahip olan bu kentin figürünün gözlerinin içine bakarken arka planı aynı desenli paylaşılan kayıplar ve nesnelere birbiri içerisinde seçiyor. Neredeyse sanatçıların kendilerinin de bu asimilasyon sürecinde parçalanmış oldukları sorunu uzayda kaybolacağı, tanıdığını yitireceği illüzyonuna kapılıyor. Dama asil ve yüksek olanla ilişkilendirilen Viktoryen desenlerle beraber düşünüldüğünde, Bingöl'ün çevresinde ilişkilenecek çabası bu şekilde her iki tarafta da terdihin edici bir şekilde ortaya çıkar. Aynı zamanda sanatçının çevresinde yaşadığı ilişkilenecek çabasının bir çarpışma olduğunu, yeni sanatçı süreçlerinde farklı açılımlar yapacağı sinyalleri verir.

Bingöl'ün üç yıl aradan sonra, 2014 senesinde Zilberman Gallery'de açtığı ikinci kişisel sergisi "Araba Sevdi"nda bu ilişkilenecek çabası farklı bir boyut kazanıyor. Sanatçının Recalzade Mahmut Ekrem'in aynı isimli ki-

tahandan yola çıkarak kurguladığı bu sergide, romanın ana karakteri Bilal'ın saf tenelik etkilerinden dolayı tam olarak ne olduğunu bilmeden yaşadığı Batı obsesyonu ön plana çıkar ve tıpkı bir önceki sergisinde Viktoryen desene dönüşen hurumetle el dendiği gibi, bu topraklarda yaşamakta olan Doğu-Batı çelişkisine dikkat çekilir. Bu serginin merkezinde Bingöl'ün bir fabrikada onun süresiz saatler sonra çıkararak ürettiği, seramik yapma filinin sınırlarını zorlayan, gerçek boyutlu bir kamunun ön yüzünün seramikten yeniden üretilmiş çalgıması "Sevi" (2014) yer alır. Yabancılaşma temasını son nesnesi olarak görebileceğimiz, seramik malzemeyle kulanılan daha deneysel bir ilişki dönemini başlatan bu çalışma buna göre Bingöl için sanatsal pratiğinde bir kırılma noktası da olur. Şimdi bugünden bakıldığında, bu çalışma İnan ve doktora çığırını seramik üzerine tanımlama bir sanatçı, içerisinde, ona yüklenmiş geleneksel anlamları taşıyan, doğan gereği katı olan ve çıkışı ver sebebini omuzlarında taşıyan kalıplarını, seçerler sorgunluğunu taşıyan bu malzemeyle olan hesaplaşması olarak görülebilir. Belki de bu hesaplaşma bağlamında kimin galisi çıkacağı belli bile değildir. Ama kesinlikle bu risk almaya değerdi, çünkü sanatsal olarak ifade, bir şey olur.

Bu arada, Bingöl'ün "Bikonus" (2015) isimli video çalışmasında ön plana çıkar. Bu çalışmada, sanatçı yeni tanıdığı atölyesinde kurulan seramik bir masada, önünde seramik bir vazoyla otururken görüntü alır. Sanatçı videoda izleyenin gözlerinin içine bakar, sonra da o kadar his çekilmesini bir şey yapar, tek bir direkt, hareketle vazoyu yere devler. Vazo, yüksek, volümlü bir sekle bir daha bir araya getirilemeyecek küçük parçaları ayrılarak Bingöl tepkisiyle kameraya bakmaya çalışır. Bu çalışma, onun kamunun gözüne baktığı bir üretimden sonra, artık sınırdan ötürmek yerine, bu coğrafyada yer olma bakmaya, onun parçalarına ayrılmaya ve geriye parçalarını yeniden yaratmaya giriştiğini belki de ilk belirtisidir. Çevresinde ilişkilenecek için kurgulaması bir sahne içerisinde aynı rakit emmesi seramikten kendisinin aksine, artık tek taraflı bir dönüşüm yerine, orta bir nokta bulması teklif eder, kendisi, çevresi ve kullandığı malzeme arasında bir diyalog, aksine bir süreç başlatmaya önerir.

Bu süreç sanatçının geçmişinin senenin huzur ayarında kurduğu Çile ile Arca'ya ürettiği çalışmaları ve bu seneye Zilberman Gallery'de açtığı ikinci kişisel sergisi "Mitos ve Utopya"da kendini göstermeye başlamış eder. Çile ile Arca'ya üç geçimisi olan sanatçı, seramiğin hem malzemesi olan camurla saatlerini farklı atölyesinin köşelerinin kalıplarını alır; mekânın ve

kenin tercümesine yönelik bir girişimde bulunur. Bingöl'ün Çile'nin rehberini saygıyla kullanarak ürettiği çizimlerinde veya seramik atölyesinde kenara atılmış bir seramik malzemesini döndürüldüğü çalışmalarında aynı alışkanlık ve çevresini tercüme çabası kendini gösterir.

"Mitos ve Utopya" (2017) sergisi sanatçının pratiğindeki bu yeni dönemin kayıtlarını tutması bakımından önemlidir. Bingöl'ün galerinin duvarına uyguladığı, Topkapı Sarayı'ndaki bir çini panoyu parçalarına ayırarak camurla yeniden ürettiği yerleşim, zaman içerisinde kuruyarak bölge bölge dökülme de, geçen zamana ve onun akışkanlığına dair referanslı bulunuş. Sanatçının Galata Köprüsü arka planında çizenken atölyesinin yer aldığı sokakta aldığı sokakın, yerin kopyası, yine Paris'te yaşadığı dönemin bir yansıması gibidir. Bingöl, bu sergisindeki çalışmalarıyla bulunduğu zamandan yaşadığı kentin ve kullandığı malzemenin geçimine haklarını ve buginde dair yeni bir manzara kurgularken topluluğa inen bir araştırma gibi onun kayıtlarını tutmaya odaklandığını sinyallerini verir. Zira, bu sergide yer alan çalışmalar, örnek kurulum çözümleri oluşturduğu "Has Bekler" (2017) yerleşimini bir tür karışık duygusunu, geçen zamanın tozlu izlerini, sanatçının yaşadığı kente dokunmuş izlerini ve kendine mal emmesi, laboratuvar ortamındaki deney çalışmalarında farklı açılımlar yapacağı kısıtlıdır. Bu bağlamda, onun çalışmalarını bu sınırlarla ki yeni dönem projeleri gösterir.

Bingöl'ün gelenek ve malzemenin gücü ve yerel çağrısıyla bir ilişki ağının, biçim ve imge dağıtımını izni sürme ve kendine bir diğer yakın tarih sergisi ise uluslararası bir projenin ilk aşaması olarak İstanbul'da Fransız Sarayı'nda gerçekleştirilen "Hatan" ve "Jardin Particuliere" isimli iki sergisinin bir yer aldığı bu sergide Bingöl, sanatçılarının, malzemenin, imgecinin ve formun bu coğrafyaya dair hareketliliğini araştırıyor.

Naz Cuguoğlu

İstanbul'da yaşamakta ve çalışmakta olan küratör ve sanat yazarı Zilberman Gallery'de (İstanbul ve Berlin) program yöneticisi olarak görev alıyor. Aynı zamanda da Kolektif Çukurova'nın ve IdentityLab projesinin (Türkiye ve İsviçre) kurucularından, Art Asia Paris'te, İstanbul Art News, Art South Africa, Art Unlimited gibi pek çok basılı ve online yayında sanat yazarı ve röportajları yapılmış. Son dönemde SAHA fonyula ICI New Orleans Curatorial İnteraktif programına ve Roberto Cinema fonyula TATP İnteraktif küratöryel (London) programına katkıda. Lisansın Rok Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde, yüksek lisansını aynı üniversitenin sosyal psikoloji departmanında, kültürel araştırmalar konusuna odaklanarak tamamladı.

On altıncı yüzyıldaki Osmanlı Devleti'nde Nakkaşane'nin basındaki usta sanatçı Sabı Kulu'nun ürettiği minik bir seramik panoda ki mavibeyaz surlı desenin görselini, mavireng veren kablolu seramikten seramik malzemenin üzerine döküldüğü, taklit etme, kopyasını alma gibi düşünceleri takip ederek geleneksel bir malzemenin gizli potansiyelini araştırıyor. Bingöl, Doğu'nun Mitos'u ile Batı'nın Utopya'sı arasındaki bu kentin iki bir saklınan arasında için ve sesli sınırlılığı sabbetinde devam ediyor. Birce diyalog, bu sabbetle bir de kulak misafiri olabiliriz. Kim bilir belki birbirimize geçişten bir hikaye anlatırsa. Belki de ancak öyle tektaş barın ve kasurlarımıza rağmen birbirimizi kabul etmiş ve meclizlerin doğabileceklere sasar kalırız.